



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. XI. Aliud argumentum diluitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

in ratione primæ causæ, & universalis provi-
 sio, tenetur exhibere homini peccanti, ne ladeat
 iura libertatis create.
 Tertio confutari potest principalis respon-
 sio, argumentum ad hominem, quod supra insin-
 uamus, decreta indifferentia implugnando.
 Nam licet secundum principia Adversariorum,
 concursus quo Deus cum causis libe operatur,
 sit indifferens, & à voluntate creata ad speciem
 actûs determinetur, illam tamen determinat ad
 individuum. Unde cum in actu malo & pecca-
 to, secundum rationem individualem con-
 siderato, reperitur aliqua specialis malitia &
 deformitas, quæ non includitur in ratione spe-
 cificâ illius, ea scilicet quæ petitur ex intentione
 generali, vel ex circumstantiis intra eandem
 speciem aggravantibus: quæro an Deus per
 hunc concursum, quo voluntatem determinat
 ad tale auctum in individuo elicendum, eam
 eandem determinet ad illam specialem malitiam
 & deformitatem quæ illi reperitur annexa, &
 quæ non convenit ei secundum suam rationem
 specificam, vel non? Si primum dicatur, sequi-
 tur Deum esse authorem alicujus specialis ma-
 litie, quæ reperitur in actu malo, secundum
 suam rationem individualemente considerato:
 quod divina sanctitati & bonitati repugnat. Si
 secundum affirmetur: cur similiter Deus non
 poterit per concursum prævium determinare
 voluntatem ad speciem actûs, in esse physico &
 naturali consideratam, & ad ejus entitatem &
 substantiam, absque eo quod illam moveat &
 determinet ad malitiam & deformitatem, illi ex
 defectu libertate creature annexa? Et si in ra-
 tione individuali possit præcindi entitas actûs
 à malitia: cur etiam in ratione specifica, non
 poterit fieri eadem præcisio?

§. X.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò: D. Augustinus libro 2. de
 lib. arbit. cap. 20. differens de origine mali,
 & questionem quæ nunc discutitur, an scilicet
 Deus moveat voluntatem ad actus malos: per-
 tractans sic dicitur: *sed tu fortasse, quæsiturus es,
 quomodo movetur voluntas cum se avertit ab incom-
 muni bono ad mutabile bonum; unde et iste motus
 cessat, qui profecto malus est, tamen si voluntas libera,
 quæ sine illa nec recte vivi potest, in bonis numeranda
 est: si enim motus iste, id est aversio voluntatis à Do-
 mino Deo, sine divinitate peccatum est, num possimus
 authorem peccati Deum dicere? Non erit ergo iste mo-
 tus ex Deo: unde igitur erit? Et quibusdam inter-
 jectis: ad questionem sic respondet. Omne bo-
 num ex Deo: nulla ergo natura est, quæ non sit ex
 Deo: motus ergo iste aversionis, quem fatemur esse
 peccatum, quoniam defectivus motus est, omnis autem
 defectus ex nihilo est: vide quod pertineat, & ad Deum
 non pertinere ne dubites. Sic enim legi debet hie
 Augustini locus, non verò ut habetur in editio-
 ne Erasmi, à Lovaniensibus emendata: Et ad
 Deum pertinere non dubites.*

Respondeo Augustinum ibi manifestè loqui
 de motu aversionis, ut defectivus est, & regulis
 morum dissectis; sub qua ratione, non est à
 Deo ut à prima causa efficiente, sed à voluntate
 creata ut à prima causa deficiente: non negat ta-
 men, sed potius ibidem clarè insinuat, motum
 illam voluntatis, ut physicus est & vitalis, à Deo

Tom. I.

ut primo movente & primo vivente procedere:
 nam ibidem ait, quod omne bonum ex Deo est, &
 quod nulla natura est, quæ non sit ab illo.

Objiciunt secundò Adversarii plura Conci-
 liorum, & SS. Patrum testimonia, quæ videntur
 militare contra nostram sententiam. Nam Con-
 cilium Arausicanum can. 25. anathema dicit in
 eos qui dicebant aliquos esse ad malum præde-
 stinatos à Deo. Et D. Prosper ait, *Non esse Ca-
 tholicum dicere, quod qui non credunt Evangelica
 prædicatione, ex Dei prædestinatione, & constitutio-
 ne non credant.* Item Augustinus in libro de ar-
 ticulis sibi falsò impositis, art. 10. *Detestanda &
 abominanda (inquit) opinio est, quæ Deum cuiusque
 male voluntatis, aut male actionis credit authorem:
 cujus prædestinatio nunquam extra bonitatem, nun-
 quam extra justitiam est, universæ enim viæ Domini
 misericordia & veritas. Adulteria enim matronarum,
 & corruptelas Virginum, non instituere novit san-
 cta divinitas, sed damnare; nec disponere, sed puni-
 re.* Et D. Prosper ejus discipulus, in resp. ad ob-
 jectiones Vincentianas, hæc scribit: *Sicut Deus
 non indidit malo Angelo illam voluntatem quæ in ve-
 ritate non stetit ita nec hominibus illum affectum quo
 diabolum imitentur inseruit.*

Respondeo Concilia & Sanctos Patres, in
 his & similibus locis, loqui de peccatis absolute
 & simpliciter, & prout sunt in genere vel specie
 mali moralis, & secundum totum illud quod
 tam de formali quam de materiali important.
 Vel loquuntur de materiali peccati formaliter
 considerato, & prout reduplicativè fundat ipsam
 malitiam & deformitatem, sub qua ratio-
 ne non est à Deo, sed à voluntate creata, ut re-
 gulis morum subjecta. Vel si loquuntur de ma-
 teriali peccati materialiter sumpto, seu de enti-
 tate & substantia actûs mali, in esse physico &
 naturali considerata, solum intendunt, talem
 entitatem non esse à Deo ut provifore particula-
 ri, sicut dicebant quidam hæretici, qui volebant
 Deum aliquos homines speciali providentiâ ad
 actus malos prædestinare, ut in illorum punitione
 suam justitiam vindicativam manifestaret.
 Non negant tamen Concilia, & Sancti Patres,
 materiale peccati materialiter sumptum, seu enti-
 tatem & substantiam actuum malorum, à
 Deo, ut prima causa, & universali provifore pro-
 cedere. Imò sententia quæ hoc negat, à D. Tho-
 ma supra relato *errori propinquissima* appellatur.
 Et in 2. sent. ad Annibald. quæst. unica art. 1. in
 corp. *Hæreticum (inquit) est dicere, aliquod ens, in-
 quantum ens, non esse à Deo; nec solum fidei contra-
 rium, sed etiam rationi.* Unde circa hoc obser-
 vanda est regula, quam tradidit S. Doctor
 in 2. dist. 37. quæst. 2. art. 2. *Quodcumque nomen
 deformitatem simul cum actu significat, sive in gene-
 rali, sive in speciali, non potest dici quod à Deo sit sim-
 pliciter: unde non potest dici absolute, quod peccatum
 sit à Deo, ut homicidium, aut aliquid hujusmodi, nisi
 cum hac addit. one, in quantum est actus, & in quantum
 est ens.*

§. XI.

Aliud argumentum diluitur.

Objiciunt tertio quidam Recentiores hoc ar-
 gumentum, quod insolubile appellant. Deus
 absoluto & efficaci decreto, inconsultâ hominis
 voluntate, vult quod ille liberè, & cum adver-
 tentia rationis, in particulari, & cum omnibus

Xxx 2

tus

fuis circumstantiis, hunc actum, v. g. odii Dei. **A** modo effectivo quo exit à voluntate, peccatum est, nego. Eo modo defectivo quo ab illa egreditur, concedo. Solutio patet ex dictis, & potest explicari exemplo animæ moventis, & determinantis tibiam curvam, ut vitaliter, & effectivè se moveat, non tamen ut agat modo defectivo. Unde (inquit S. Thomas supra relatus) *Defectus claudicationis reducit in tibiam curvam, sicut in causam; non autem in virtutem motivam, à qua tamen causatur quicquid est motus in claudicatione.* Ex quo patet solutio ad illud quod subiungitur: cum enim Deus prædefiniat tantum entitatem actionis peccaminosæ, & nolit ejus malitiam, & defectum; suâ prædefinitione non discernit peccantem à non peccante; sed operantem à non operante.

225 Respondeo primò hoc argumentum nihil concludere, & esse purè sophisticum: quia in eo variatur suppositio, & fit transitus à sensu materiali ad formalem, vel à specificativo ad reduplicativum. Nam in Majori *lyctus* sumitur pro materiali peccati, materialiter & specificativè sumpto: in Minori verò, pro materiali peccati, formaliter considerato, quatenus reduplicativè fundat ipsam malitiam & deformitatem. Unde illud argumentum eodem vitio & defectu laborat, quo istud. Anima absolutè **B** & efficaciter vult tibiam curvam motu progressivo moveri: Sed tibia curva non potest motu progressivo moveri, nisi claudicando: Ergo anima absolutè & efficaciter vult quod tibia curva claudicet. Vel quo istud. Deus efficaciter vult quod Petrus à Paulo generetur: Sed Petrus non potest à Paulo generari, nisi peccatum originale contahat: Ergo Deus efficaciter vult Petrum contrahere peccatum originale. Potest etiam formari simile argumentum ex principiis Adversariorum, Deus enim juxta illorum principia, absoluto & efficaci decreto vult ponere hominem in illis occasionibus & circumstantiis, in quibus prævidit per scientiam mediam illum peccaturum: Sed impossibile est quod homo positus in illis occasionibus & circumstantiis non peccet; alioquin divina præscientia falleretur, & id quod Deus præcivit, non eveniret: Ergo Deus absoluto & efficaci decreto vult quod Petrus incidat in peccatum.

226 Secundò responderi potest distinguendo Majorem. Deus absoluto & efficaci decreto vult quod homo eliciat actum odii: modo effectivo, concedo: modo defectivo, nego. Similiter distinguo Minorem, & nego Consequentiam.

Explicatur: Voluntas creata est causa actus odii Dei, & quoad realitatem, & quoad defectum. Et si adjuvetur vel determinetur sub utroque modo, & effectivo, & defectivo, seu involvente **D** utrumque: talis causa, vel movens, vel cooperans, vel adjuvans, etiam movet, & cooperatur ad peccatum. Si autem adjuvetur, vel foveatur, & causetur ille actus, sub præcisa ratione entitatis, & quantum ad id quod in eo vitale & effectivum est, non ex hoc fit operatio vel influxus in defectum, sed potius est influxus obstant defectui, quia sustinet entitatem, ne absorbeat à defectu, & destruat à malo.

227 Dices: Concurtus prævius causat actum, non solum eo modo quo exit à Deo, sed etiam eo modo quo exit à voluntate creata; quia facit illam agere, eamque movere & determinat ut eliciat suo modo talem actum: Sed actus malus, v. g. odium Dei, eo modo quo exit à voluntate creata, peccatum est: Ergo Deus per concursum prævium movet & determinat voluntatem creatam ad peccandum, & suâ efficaci prædefinitione discernit peccantem à non peccante. Sicut in sententia Thomistarum, per gratiam efficacem discernit consentientem à non consentiente.

228 Respondeo distinguendo illam partem Majoris. Eo modo quo exit à voluntate creata: eo modo effectivo, concedo: defectivo nego. Similiter distinguo Minorem: Sed actus malus eo

modo effectivo quo exit à voluntate, peccatum est, nego. Eo modo defectivo quo ab illa egreditur, concedo. Solutio patet ex dictis, & potest explicari exemplo animæ moventis, & determinantis tibiam curvam, ut vitaliter, & effectivè se moveat, non tamen ut agat modo defectivo. Unde (inquit S. Thomas supra relatus) *Defectus claudicationis reducit in tibiam curvam, sicut in causam; non autem in virtutem motivam, à qua tamen causatur quicquid est motus in claudicatione.* Ex quo patet solutio ad illud quod subiungitur: cum enim Deus prædefiniat tantum entitatem actionis peccaminosæ, & nolit ejus malitiam, & defectum; suâ prædefinitione non discernit peccantem à non peccante; sed operantem à non operante.

In tibus: Si Deus absoluto & efficaci decreto prædefiniat materiale peccati, licitum erit, imò & laudabile homini, velle entitatem actus mali, v. g. odii Dei: Sed hoc est absurdum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur: Licitum & laudabile est velle id quod Deus vult nos velle: Sed si Deus absoluto & efficaci decreto prædefiniat materiale peccati, vult nos velle entitatem actus mali: Ergo licitum erit & laudabile eam velle.

Confirmatur: Si Deus prædefiniat materiale peccati, sequeretur quod homo peccando peccaret, & non peccando etiam peccaret: Sed hoc est absurdum, & ridiculum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur. In primis enim homo peccando peccaret, ut manifestum est. Peccaret etiam non peccando, quia non se conformaret voluntati divinæ efficaciter volenti ipsum elicere actionem peccati. Item sequeretur quod Deus eundem actum v. g. odii vellet, & nollet: amaret, & odio haberet: illum enim vellet & amaret, quia ipsum prædefiniat, & prædeterminaret: illum verò nollet & averfaretur, quia prohiberet, & puniret.

Ad instantiam respondeo, negando sequelam Majoris. Ad cuius probationem, distinguo Majorem. Laudabile est velle id quod Deus vult nos velle, voluntate signi, consilii, præcepti, vel legi permissivæ, concedo. Voluntate generali primæ causæ, & generalis provisoris, nego. Nam hac voluntate generali Deus plura vult quæ non est laudabile, nec licitum velle: v. g. bella, pestes, incendia, mortem parentum, damnationem reprobatorum, & similia.

Ad confirmationem, nego sequelam Majoris, quantum ad secundam partem, quod scilicet homo non peccando peccaret. Ad probationem in contrarium, responderetur hoc argumentum procedere ex ignorantia eorum quæ docentur in Tractatu de moralitate actuum humanorum, de obligatione se conformandi divinæ voluntati. Ibi enim communiter dicitur, non esse malum se non conformare divinæ voluntati in volito materiali: hoc est non velle id quod Deus vult, nisi quando id nobis innotescit per præceptum. Si enim nobis non innotescit Deum aliquid velle, aut non innotescat per præceptum, sed aliâ viâ: possumus licite velle oppositum, imò aliquando tenemur sub peccato; ut quando est malum alicui, aut habet annexum aliquid prohibitorium. Non constat autem homini, quod Deus ab æterno prædefiniat, ipsum materiale talis peccati elicitorum. Et si postea ex effectivo innotescat, non tamen per præceptum: unde non peccaret, sed beneficeret, si actum illum non poneret. **Ad**

